

Een nieuw bespeelbaar Carillon voor Zevenbergen!

Onderbouwing

De Mariaklok uit 1450, is één van de oudste klokken van Noord-Brabant

Vrijwel iedereen, die in Zevenbergen woont, kent het geluid van de Mariaklok, die hangt in de toren van de monumentale NH Kerk op de Markt en elk halfuur haar sonore, bronzen klanken over Zevenbergen uitstrooit. Vlaanderen heeft zijn klokke Roeland, Zevenbergen zijn klokke Maria. Al 572 jaar behoort deze klok, tezamen met het kerkgebouw tot het oudste monument van Zevenbergen. Daar boven in die toren, meer hoorbaar dan zichtbaar, bevindt zich dus een belangrijk monument van de Zevenbergse geschiedenis.

De klok dateert uit 1450 en heeft als opschrift:

Int jaar ons Herren MCCCC ende L

Gieter Petrus de Dorme

Maria is mijn naam

Mijn geluijt is Gode bequaem.

De andere twee luidklokken (1837) in deze kerktoeren werden door de Duitsers geroofd, om te worden omgesmolten tot kanonnen, maar deze klok Maria, overleefde zelfs de vernieling van kerk en toren in November 1944. Als door een wonder kwam de klok ongeschonden van onder het puin vandaan. De klok weegt 720 kg heeft en heeft een diameter van 107 cm. Toon G.

Deze luidklok is nog in prima staat en zal uiteindelijk de laagste toon van het bespeelbaar carillon vormen.

Er zijn aanwijzingen dat er in de late middeleeuwen meerdere klokken in de toren hingen. Later, in 1817 werd de toren door de bliksem getroffen. De voornoemde 2 luidklokken uit de 15^e eeuw waren gebarsten en werden omgesmolten. De opschriften op deze klokken uit 1817 luidde:

“Spiritus Sactus -Dato MCCCC, was gebarsten en had klank verloren. Het geluij dezer quint met de terts is daaruit geboren. Petit & Fritsen Anno 1817.

De andere klok droeg de namen van het kerkbestuur.

Beide klokken werden op 18 februari 1943 door de Duitse bezetter geroofd.

De stichting Carillon Zevenbergen doet nu onderzoek of de klokken werkelijk zijn omgesmolten of wellicht nog ergens in een depot liggen...

De bedoeling is om het “3 gelui” van voor de oorlog weer in ere te herstellen Zij zullen dan tevens als lage basklokken van de bespeelbare beiaard dienen..

Met belangstelling hebben we kennis genomen van de pogingen om de twee historische luidklokken van de Catharinakerk terug te krijgen, die vanaf begin 15de eeuw, samen met de nog steeds aanwezige Mariaklok, door generaties van Zevenbergenaren en zelfs nog door de familie van Strijen (de Heren van Zevenbergen) werden gehoord. De twee ontbrekende klokken zijn in 1817 door de bliksem beschadigd en met hetzelfde materiaal opnieuw gegoten door Petit en Fritsen met opschriften die verwijzen naar de oorsprong in de 15de eeuw en naar het herstel van 1817 (namen van predikant en commissie, etc.). In 1943 zijn die klokken door de Duitsers in beslag genomen om te worden omgesmolten tot wapentuig. Het zou een mooie aanvulling op de recente restauratie zijn als behalve het aanzicht van de kerk ook het geluid van de 15de eeuw in ere zou worden hersteld. Dat die twee klokken ook zouden passen om het klokkenspel uit 1960 te vervolledigen is dan ook mooi meegenomen. En als dan ook de ontbrekende klokken tussen het bestaande klokkenspel en de historische klokken zouden kunnen worden geplaatst, zou dat helemaal mooi zijn. We begrijpen dat de stichting Carillon Zevenbergen pogingen onderneemt om er achter te komen of die klokken daadwerkelijk zijn omgesmolten of misschien nog ergens op een klokkenkerkhof te vinden zijn en als dat niet lukt nieuwe klokken te laten gieten. De Heemkundekring Willem van Strijen steunt dit streven en is ook graag bereid om aan het herstel van het oorspronkelijke geluid van de Catharinakerk mee te werken.

Het bestuur van de Heemkundekring Willem van Strijen.

De Nederlandse beiaardier school in Amersfoort is onderdeel van het Conservatorium Utrecht. Nederland telt ca. 200 bespeelbare carillons die worden bespeeld door ca 80 beiaardiers.

In 2021 waren er 15 beiaardiers in opleiding in Nederland.

Iedere week bespelen Bob van der Linden (26 jaar) en Maurits Bunt (23 jaar) het carillon van de Martinatoren in Groningen

Het lijkt me geweldig om in de toekomst zo'n fantastisch historisch instrument te mogen bespelen, voor de mensen in de gemeente

Djuri den Tuinder musicus (35 jaar), beiaardier i.o. Zevenbergen

Doel.

De Stichting Carillon Zevenbergen heeft als doel om het bestaande klokkenspel (18 klokken) op de toren van de monumentale toren van de NH kerk uit te breiden tot een bespeelbaar carillon van ca 40 klokken.

In Zevenbergen speelt het automatisch klokkenspel elk half uur een kort melodietje. Een bespeelbaar carillon (waarop hard en zacht kan worden gespeeld), is een grote verrijking van het culturele leven. Het is sfeerbepalend en kan worden gezien als een echte afronding van het hernieuwde stadshart. Niet in het minst genieten de “minder mobiele” inwoners van de klokkenklanken tijdens wekelijkse bespelingen, waardoor ze hun huis niet uit hoeven, maar ook bezoekers aan de terrassen in het mooie centrum worden hierdoor verwelkomd.

Wat is er mogelijk met een bespeelbaar carillon?

- Wekelijks bespelingen.
- Marktconcerten: in combinatie met ensembles / artiesten. En /of interactief met publiek.
- Een jaarlijks carillonconcours, regionaal of landelijk.
- Educatieve projecten. Om schoolkinderen uit de gemeente kennis te laten maken met dit cultureel erfgoed. (Het Nederlandse Carillon staat op de Unesco wereld erfgoed lijst).

Het initiatief wordt breed ondersteund door o.a. de Zevenbergse ondernemers vereniging, de Stichting Cultuur Moerdijk en de Heemkundekring.

De NH kerk brengt de huidige 18 klokken van het bestaande klokkenspel in. (waarde ca. € 30.000,- Deze klokken zijn ruim 50 jaar oud, maar bevinden zich in staat van nieuw (bronzen klokken gaan honderden jaren mee). Een investering in een carillon kan gemakkelijk over 200 jaar worden afgeschreven..

De historische Mariaklok uit 1450 is van onschatbare waarde, maar zal uiteindelijk deel gaan uitmaken als een bas klok van het beoogde carillon.

Wat kost de uitbreiding?

Er zijn van 3 Nederlandse firma's offertes 3 ontvangen, van € 60.000,- (1^e fase) , tot € 180.000,- (volwaardig carillon van ca. 40 klokken).

Hierbij komen dan nog een aantal infrastructurele kosten die worden ingeschat op ca. € 20.000,-

Plan van aanpak:

Om de benodigde financiële middelen bij elkaar te krijgen is de stichting uitgegaan van:

Bijdrage gemeente Moerdijk:	25 %
Bijdrage fondsen:	25 %
Bijdrage: bedrijven:	25 %
Bijdrage particulieren	25 % actie "Adopteer een klok":

Stand van zaken (Augustus 2022)

- Prins Bernhard Cultuur fonds / Tienkamp K. fonds	€ 10.000,- toegezegd
- Port of Moerdijk (aanvraag € 25.000,-):	€ 10.000,- toegezegd
- Stichting Welzijn Zevenbergen	€ 5.000, toegezegd
- Overige fondsen zijn gecontacteerd en willen in principe bijdragen, echter op voorwaarde dat de gemeente Moerdijk participeert. Dit is een “Kip en ei” situatie.	
Voorlopige schatting bijdrage overige Fondsen:	€ 10.000,-

<u>Toezegging donaties in natura</u> (bijv. hoogwerkers bij montage etc.)	€ 3.000,-
Klokkenstoel: Verhoeven. Trappen: vd Wulp . Klavier Creamed	€ 10.000,- toegezegd
Bestuur van de Stichting Carillon Zevenbergen tbv lopende kosten	€ 2000,- 1 klok
Inbreng NH kerk (bestaande klokkenspel)	€ 40.000,-

De Stichting Carillon Zevenbergen staat op het standpunt dat de actie “Adopteer een klok” slechts van start kan gaan indien de gemeente de eerste stap zet, waardoor in ieder geval de eerste uitbreiding (Optie 1) kan worden gerealiseerd.

Wij verwachten dat bedrijven en particulieren uit Zevenbergen een aantal klokken (met inscriptie) zullen doneren. Teneinde de uitbreiding tot 36 klokken te realiseren.

Het zou fantastisch zijn wanneer we dit voorjaar konden beginnen met de 1^e fase van het project (een klein bespeelbaar carillon van ca. 24 klokken), zodat dit tijdens het eerste Havenfeest ter gelegenheid van de Opening van de Haven op 16 september te horen zal zijn.

Als suggestie voor de bijdrage van de gemeente Moerdijk (€ 25.000).

Voorts, net als de stichtingen, Lichtjesoptocht Standdaarbuiten, Wielerronde Zevenbergen, Fort Sabina Willemstad, zou kunnen worden gedacht om de stichting Carillon Zevenbergen op te nemen in een jaarlijkse subsidie (bijv. € 5000,-).

Verder zou de gemeente Moerdijk behulpzaam kunnen zijn bij het benaderen van provinciale fondsen, de Europese gemeenschap en andere (semi) overheid instanties.

Laten we gezamenlijk meewerken om dit mooie initiatief te verwezenlijken.

Comité van Aanbeveling:

Mr. Jose De Rooij, o.a. vm. vz. SCM
Heleen van der Weel, beiaardier Vredespaleis De Haag,
Jaap Kamp vm. wethouder Moerdijk
Henk Strootman, ondernemer Klundert
Bernard Winsemius, musicus, stadsbeiaardier Amsterdam
Daan Manneke, componist Breda

Bestuur Stichting:

Gerrit van der Schouw, voorzitter
Mr. Niels Huiskamp, secretaris
Wil Aper, penningmeester
Jesse Oostermann, Zevenbergen, o.a luidmeester Domtoren Utrecht
Adviseur: Janno Den Engelsman, stadbeiaardier/organist, Bergen Op Zoom